

Ђорђо Орели

ЧЕТИРИ ПЕСМЕ

„ЗА КРАТКО ВРЕМЕ“¹

У време кад година више није тако млада
али ко умире, и даље умире у зиму,
девојка која путује директним
из Сан Готарда, дијагонално
у односу на мене и преко пута старије госпође
која је с њом у друштву (међу собом причају на немачком)
Тичинезе је, иде поново у Цирих због лечења,
и ја помишљајам: „Боже, бледа је
скоро као смрт. Сигурно су јој одбројани дани
(рекла ми је да није боље), можда је
ова углађена госпођа супруга лекара... Често је
тако: кад у Тичину спискате силне паре, и на крају
вам кажу да се ништа не може учинити,
идете у Цирих. Или у Лурд.“

Потом, док воз стоји
на ко зна којој станици, зачује се изненадна киша
како бије по крову вагона, и ја кажем: „Доле у Тичину
месецима није пала, па ме радује ова вода“,
а онда се све премешта као између сунца и кише
по шумама где поново избијају детлићи, креје,
и нада ми сване, јер девојка, седнувши између

¹ За наслов ове песме узете су Дантеове речи *in poco d'ora*, које у Комболовом преводу гласе „у мало сати“. „Нада ми сване“ Комболов је превод Дантеовог *ringavagno la speranza*. – Прим. прев.

мене и госпође, каже наједном да болест од које пати
и није много озбиљна, ради се само
о нешто дужој причи с кичмом,
задовољна је, бледа од уобичајеног бледила.

ЂОВАНИ, ПОВОДОМ КОЗА

Не, нису злочесте козе из Далпеа.
Више од незасите жеље или скитничке душе,
разборитост их наводи на најприсојнија
места наше котлине
кад је зима готово без снега,
и у данима светлим попут овог,
видиш ли, немају тело, само су црне
мрље на литици; а поред оне, непомицне спрам неба,
моћи ћемо и да прођемо држећи се за руке.

Потом, радосна, зовеш их, носиш им стручке траве,
и пушташ да ти једна од њих приђе,
и док те њушка, дираш јој мало звонце
које тихо звони али смелије од звонаца
на божићним јелкама.

Погледај је добро у очи, осмотри
упорну зеницу, и како нас оне (не плачи, неће отићи)
на правом одстојању окружују
и моле за нас.

ТИЧИНСКИ МЕМЕНТО

... *virumque*
*ferrea progenies caput extulit arvis*²
Вергилије, *Георџике*, II 340-341

Иако не беху дани између Карневала и Ускрса
(можда и због извесног цвећа
познатог-непознатог, пузавог, беличастог,
које нас је меркало из правца кућа, или зато

² (Лат.) „Кад радин људски род подиже главу с тврних поља.“ – Прим. прев.

што је неизбежно, понекад, проћи
кроз ђубре и мирис сена),
време (празнина) беше као о великом посту.
Застали смо на травнатој узбрдици,
преко пута је био мирни звоник
пустог села, слева, на падини
још једне од сто долина, још једно
место, покисло стадо, задржано
од блиставобеле цркве над понором.
Узели смо да једемо, али била је таква тишина
да се мени чинило да је превише бучно,
и погледавши поново кратка
села и дугачка, једноставна као музичке фразе,
не знам више ко од нас, али као да је био
неко други измењеног гласа,
рече: „Празна су; као да ишчекују,
помирена, да их неко опљачка“.
Управо у том трену одзвони подне, зачуше се
гласови деце, и из сенке нашег звоника
указа се, покривен заштитном фолијом за винограде,
један старац.

И ја се сад питам: чему памтити
како је светлуцао на сунцу? како је,
и без ветра, шкрипутао?

ВЕЧЕ СВЕТОГ ЈОСИФА

Седи овде. Одмори се. Сети се
са мном те суботе
на Тобожњег Оца коју бисмо
славили тамо, код тебе,
да наша ћерка није добила мале богиње.
Срећом, постоје бабе.
С црвеним балончићем и букетом
жутог цвећа, и то баш
форсиција из Бенових песама,
срећом, дошла је твоја мајка:
најједном ево бабе, ево вашара
у нашем полумраку на првом спрату
да нисам стигао да је пољубим. Уосталом, неко

је морао да је ослободи свег тог жутог
да би могла да загрли
друго жуто: устаљу из кревета у том метежу
у жутој пиџами, Ђовану, наиме.

И тако смо отишли да мало разгледамо домовину
другачију од свакодневне, с разним зановеталима,
још из детињства, које срећеш на мору и на планини,
помешаним с дошљацима, лепим
добрим и здравим попут вргања;
али дивног ли језера (готово да не отиче
вена на твојој надланици),
и из сенке на светлост одједном чамац
што говори као одраслима срце;
и: „Које дете“, рекла си, „ти ниси видео
како се мрда“, даје знак
луком својих леђа; напокон виноград
више пута сањан, падина
обликована надљудском мудрошћу
тек напуштена од сунца
али процвала малим кресовима.

Ходаћемо још. Нама није потребно
да одбројавамо уназад, као што знаш:
наша деца воле и превише мрак.
Али надамо се да ће све бити добро:
двороткиња, трудови би
требало да знатно краће трају.

ЂОРЂО ОРЕЛИ рођен је 1921. у Ајролу (Швајцарска, кантон Тичино) а умро 2013. у Белинцини, где је и провео већи део свог живота. Највећи швајцарски песник италијанског говорног подручја. Објавио је следеће књиге поезије: *Né bianco né viola* (1944), *Poesie* (1953), *Lora del tempo* (1962), *Sinopie* (1977), *Spiracoli* (1989), *Il collo dell'anitra* (2001). Мондадори ће ускоро објавити Орелијеве сабране песме у оквиру којих ће се наћи и његова последња, засад необјављена, збирка *L'orlo della vita*. Лучано Анчески га 1952. увршћује у своју антологију *Ломбардијска линија*, и отада Орели постаје незаобилазан аутор у италијанској поезији, његове песме доносе све релевантне антологије двадесетог века (сем Сангвинетијеве). Преводац је Гетеа на италијански.

Са италијанског превео и белешку о аутору сачинио
ДЕЈАН ИЛИЋ

